

עין משפט ונר מצוה

א א נמי׳ פ״ח מהלכות אבות הטומאות הלכה ט טוש״ע א״ח סימן קסג סעף א׳]

בוּב ה מ״י פ״ו מהלכות נדרות הלכה יט סוג עשין ב טוש״ע א״ח ס׳ קסג סעף א ונדרג אלפס נדרות פ״ח דף מו.]: **ב**וּב ג ד ה מ״י שם פ״ו הלכה ז ועיין נב״מ טוש״ע שם סעף ג: **ב**וּב ו טוש״ע שם ס״א: **ב**וּב ז מ״י פ״ג מהל׳ שבת עשור הלכה ז:

בוּב ח מ״י פ״ו מהלכות נדרות הלכה יח וע״ש סג עשין ב טוש״ע א״ח ס׳ קסג סעי׳ ז [ונדרג אלפס שם]: **ב** ט מ״י פ״ט מהלכות מאכלות אסורות הלכה ז סגמ לאון קמא טוש״ע י״ד ס׳ לא סעף א:

נא י מ״י שם הלכה כא סגמ שם טוש״ע י״ד ס׳ פח סעף ז:

נב ב מ״י שם הלכה ח סגמ שם טוש״ע י״ד ס׳ לא סעף א: **נ**ג ל מ מ״י שם הלכה כא סגמ שם טוש״ע י״ד ס׳ פח סעף ז וע״ש נבג״ה:

נד ג מ״י פ״ו מהל׳ י״ט הלכה כא סגמ לאון עה טוש״ע א״ח ס׳ מקלג סעף א:

רבינו גרשום

במס׳ סוכה: א״ל דעתי קצרה כלומר אני נטלתי ידיי אלא מה שאני אוכל במפה דעתיא אנינא ואין אני יכול ליגע באוכל: דקא אכיל בבלאי מחמת כלומר כרכי ידיהו בחמת יסין ואכלי בלא י״י: תרי גברי רבבוי כובגן ליטעו בדרב ושמואל כל׳ דסבורין אתון דרב אכיל לאוכלי טהרות כלומר הא קאמר ליה דעתי קצרה ונטל דידי: ולא התירו מפה לאוכלי טהרות כלומר לאוכלי חולין שנעשו על טהרת הקדש: אוכל מחמת מאכיל צריך ג״י כלומר אם האוכל צריך ג״י: כלם ליה אומצא. כלומר תקון אומצא: מאי לאו משום דדוריו ובשי דיה מעיקרא. (א) כלומר ואת קא חזינן הכא דאוכל מחמת מאכיל צריך ג״י: הא דאיכא דאם חשוב כ״י כלומר אם השמש אדם חשוב דיתנו לו פת כל צורכו אינו צריך לברך על כל פרוסה ופרוסה אבל אם אין אדם חשוב דלא יתנו לו כל צורכו אלא פרוסה אחת כי חוזרין ונותנין לו פרוסה אחרת ודומה כנמלך ושוב צריך לברך: שאני שמש דטריד כל׳ דחיישקן שמא יגע: מברך על כוס וכוס כלומר דעל כוס וכוס דמי כנמלך דעבדי אינשי דלא שתי אלא חד כסא ובאידך כסא דמי כנמלך. שמא יארע דבר קלקלה בסעודה כלומר שמא כשיטול הבעל הבית הכוס בידו יקפיד על אותה פרוסה שיטנו לשמש וישפוך מחמת כעס הכוס מידו ויקלקל הסעודה: מדיחה אשה ידה כ״ו. כלומר לא רצה ליטול ידו אחת וגורו עליו שיטול שתי ידיו כשיאכיל בנו: התם משום שיכתא כלומר רוח רעה שלא נטל ידיו שחרית משום יוה״כ שאסור להושיט אצבעו במים

קו:

בלם ל״ה אומצא. פירוש ופת עמה: **ה**תם משום שיכתא. פירש בקונטרס רוח רעה שורה על הידים שלא נטלו שחרית ורבינו תם מפרש דכלא נמינת פת למינוק מותר ליטול ידיו שחרית ציום הכפורים דלא גרע ממלוכלכות צטיט וצלוה דלמרינן^[ק] שרוחך כדרכו ואינו חושש ואין לך מלוכלכות יותר מזה שאין יכול ליגע בפיו ובעיניו בחוטמו ובאוזניו דכנולוהו אמרינן ב׳פ׳ שמונה שר׳ים (שם דף קט). דמקלץ ידו משום צת מלך ושיכתא דהכל יס לפרש כמו שפירש ר״ח שהוא רוח רעה השורה על האוכל כשצא ליתן הפת למנוק בן ד׳ וה׳ שנים וחונקת אותו אם לא נטל ידיו צאותה שעה אע״פ שנטל שחרית ומה שאין אנו מזהירים עכשיו מזה לפי שאין אותה רוח רעה מלויה ציינו כמו שאין אנו מזהרין על הזוגות ועל הגילוי״ט:

כעין תפיסה אחת. ואם יש דבר מפסיק לא הוי כעין תפיסה אחת כההיא דמסכת ע״ז בפרק רבי ישמעאל (דף ג.) גבי אבני מרקולים דלמר כאן בתפיסה אחת כאן בשתי תפיסות והיכי דמי כגון דאיכא גוצה ציי וציי ולפיכך נוהגין עכשיו כשזה אוכל בשר זה אוכל גבינה על שלחן אחד מניחין להם או קנקן או שאר כלים להפסיק צינתיים או אוכל על מפה אחרת דהוי כעין שתי תפיסות וי״מ דלא אסרו אלא בתפיסה אחת כלומר שה צהאלה אחת כגון אחיס שקנו אתרוג בתפיסת הצית דיש נוהלין (ב״ב קלז.) ופריך תפיסה אחת ס״ד מה לי צהאלה אחת ומה לי בשתי הוצאות אם מכירין זה את זה ומשני כעין תפיסה אחת דהיינו שמכירין זה את זה ולפי׳ זה לא איירי כלל שיהא מותר לאכול על שלחן אחד בשציל הפסק שצינתיים:
ט״פת

כל הבשר פרק שמיני חולין

כלם ל״ה אומצא. פירוש ופת עמה: **ה**תם משום שיכתא. פירש בקונטרס רוח רעה שורה על הידים שלא נטלו שחרית ורבינו תם מפרש דכלא נמינת פת למינוק מותר ליטול ידיו שחרית ציום הכפורים דלא גרע ממלוכלכות צטיט וצלוה דלמרינן^[ק] שרוחך כדרכו ואינו חושש ואין לך מלוכלכות יותר מזה שאין יכול ליגע בפיו ובעיניו בחוטמו ובאוזניו דכנולוהו אמרינן ב׳פ׳ שמונה שר׳ים (שם דף קט). דמקלץ ידו משום צת מלך ושיכתא דהכל יס לפרש כמו שפירש ר״ח שהוא רוח רעה השורה על האוכל כשצא ליתן הפת למנוק בן ד׳ וה׳ שנים וחונקת אותו אם לא נטל ידיו צאותה שעה אע״פ שנטל שחרית ומה שאין אנו מזהירים עכשיו מזה לפי שאין אותה רוח רעה מלויה ציינו כמו שאין אנו מזהרין על הזוגות ועל הגילוי״ט:

עבדין כרין אמר ליה דעתי קצרה עלי כי סליק ר׳ זירא אשכחניהו לר׳ אמי ור׳ אסי דקאכלי בבלאי חמתות אמר^[ב] תרי גברי רבבוי כוותייכו ליטעו בדרב ושמואל הא דעתי קצרה קאמר אשתמיטתיה הא דאמר רב תחליפא בר אבימי אמר שמואל^[ג] התירו מפה לאוכלי תרומה ולא התירו מפה לאוכלי טהרות ורבי אמי ורבי אסי כהנים הוו איבעיא להו אוכל מחמת מאכיל צריך נטילת ידים או לא ת״ש דרב הונא בר סחורה הוה קאי קמיה דרב המנונא בלם ליה אומצא ואכיל אמר ליה אי לאו דרב המנונא את לא ספינא לך מאי טעמא לאו משום דדוהיר ולא נגע לא דוריו קדים ומשי ידיה מעיקרא תא שמע דאמר רבי זירא אמר רב בלא יתן אדם פרוסה לתוך פיו של שמש אא״כ יודע בו שנטל ידיו ויהשמש מברך על כל כוס וכוס וואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה ור׳ יוחנן אמר מברך על כל פרוסה ופרוסה^[ה] אמר רב פפא בשלמא דרב ורבי יוחנן לא קשיא הא דאיכא אדם חשוב הא דליכא אדם חשוב מכל מקום הא קאמר אא״כ יודע שנטל ידיו שאני שמש דמריד תנו רבנן ולא יתן אדם פרוסה לשמש בין שהכוס בידו בין שהכוס בידו של בעל הבית שמא יארע דבר קלקלה בסעודה והשמש שלא נטל ידיו אסור ליתן פרוסה לתוך פיו איבעיא להו מאכיל צריך נטילת ידים או אינו צריך ת״ש^[ו] דתני רבי מנשה

יאשה מדיחה את ידה אחת במים ונותנת פת לבנה קמן אמרו עליו על שמאי הזקן שלא רצה להאכיל בידו אחת וגורו עליו שיאכיל בשתי ידיו^[ז] אמר אביי התם משום שיכתא ת״ש דאבוה דשמואל אשכחיה לשמואל דקא בכי אמר ליה אמאי קא בכית דמחיין רבאי אמאי דאמר לי קא ספית לבראי ולא משית א^[ח] ^[ט]ידיה ואמאי לא משית א״ל הוא אכיל ואנא משינא א״ל לא מיסתייה דלא גמיר מימחא נמי מחי ויהלכתא אוכל מחמת מאכיל צריך נטילת ידים מאכיל אינו צריך נטילת ידים: **מרתני**^[י] צורר אדם בשר וגבינה במטפחת אחת ובכלבד שלא יהו נוגעין זה בזה וזה גבינה ואין חוששין: **ג**ב׳ וכי נוגע זה בזה מאי הוי ציגון בציגון הוא אמר אביי נהי דקליפה לא בעי דהדחה מי לא בעי: רשבג״א שני אכסנאין אוכלין על שולחן וכו׳: ^[כ]אמר רב חנן בר אמי אמר שמואל לא שנו אלא שאין מכירין זה את זה אבל למכירין זה את זה אסור תניא נמי הכי ^[כא]רבן שמעון בן גמליאל אומר ב׳ אכסנאים שנתארחו לפונדק אחד זה בא מן הצפון וזה בא מן הדרום זה בא בחתיכתו וזה בא בגבינתו אוכלין על שלחן אחד זה בשר וזה גבינה ואין חוששין ולא אסרו אלא ב״בתפיסה אחת לאביי שני אחין ומקפידין זה על זה מהו אמר ליה ^[כב]יאמרו כל הסריקין אסורין וסריקי בייתום מותרין ולטעמיהך הא ^[כג]דאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן ימי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו בחולו של מועד יאמרו כל

לתוך פיו תקון רצנן נטילה: **דמחיין רצאי: קספיים לנראי דנלא משית**. האכלת את בני ולא רחצת ידים תחלה: **לא מספייה דלא גמיר**. לא די לו שאינו צקי צהלכות נטילה שהמאכיל אין צריך ליטול: **מרתני׳ שני אכסנאין**. אין לחוש שיאכל זה משל חצירו: **ג**ב׳ זה בא מן הצפון ו׳. אלמא דוקא בשאין מכירין זה את זה קאמר: **ולא אסרו**. להעלות בשר עם הגבינה על השולחן: **אלא בספיסה אחת**. ככרך אחד: **תפיסה אחת פ״ד**. הא כלל שלחן ו^[א] אוכל עליו נמי אסור: **מהו**. כיון דמקפידין שאין זה אוכל משל זה מותר או לא:

עבדין דין. וכי עושין כן לאכול בלא נטילה: **דעסי קצרה**. אסנטינס אני דלע״פ שנטלתי ידי אי אפשר לאכול צדי: **בנלאי חמתות**. חמתות בלזיין וכורכין ידיהן צהם ואוכלים בלא נטילת ידים: **ליטעו דרבז** **וושמואל**. כסבורים אתם דהא דאשכחיה שמואל לדרב דלכיל

במפה משום דלא נטל ידיו הוא: **והא דעסי קצרה קאמר ליה**. אלמא נטל ידיו: **הסירו מפה לאוכלי פרומה**. דהכהנים ורזין הן ולא נגעו: **ולא הסירו לאוכלי**. חוליהם צטהרה לפי שאינם למודין להשמר כמו כהנים: **אוכל מחמת מאכיל**. אדם שאוכל מיד חצירו המוחזק לתוך פיו צריך האוכל נטילת ידים או אין צריך: **כלם ליה אומא**. חתך לו חמיתא בשר: **כלם**. צמ״ס סתומה כמו (מהלים לב) עדיו לצלוס שהמתג והרסן מחמתין עדיו ^[א](לצלום) של סוס ולי נראה כלם ליה אומא לשון הטמנה בזהלים כמו

(בטורות דף מ:.) פיו כלום גבי מומין של כזור שפיו סגור שאין יכול לפותחו אלא מעט ורגליו מצולמות: **אי לאו דרב המנונא אח**. אדם חכם וחריז כדמפרש ואזיל לא הוינא ספינא לך בלא נטילה: **מאי**. חוכמתיה: **לאו דהויר ולא נגע**. אלמא אין צריך נטילת ידים ובכלבד שלא יגע: **לא**. הכי קא״ל אי לאו דרב המנונא את ויודע אני כך שנטלת ידך. ורזי עדיק מזהיר זהיר שידוע להזהר בשעת מעשה שלא יעבור על המצוה ורזי הרואה את הנוול ומתקן עצמו שלא יבא לידי כך והיינו דלמרינן בע״ז (דף כ:.) וזירות מביאה לידי זרמות: **השמש מנכד על כל כוס וכוס**. לפי שאין קצב לשתיית השמש שאינו יודע אם יתנו לו עוד הלכך אסך דעמיה מן השמיה: **ואינו מנכד על כל פרוסה ופרוסה**. דבטוח הוא שלא יעננו ממנו להם: **אי איכא אדם חשוב**. צסעודה בטוח השמש שיתן לו להם כל הזקוק: **דעריה**. לשמש את המסובין ושוכח שלא נטל וטועה באוכלין שיאכל. ואע״פ שנוגע בכל הסעודה לא איכפת לן שלא הצרכו נטילה לנוגעין אלא לאוכלין: **לא יסן אדם פרוסה לשמש**. בלחד מן האורחים קאמר ו^[א] שלא יכעוס צעה״כ כשהוא שותה חונקין לו יין ומזיק לו וכלאו כעס נמי מתוך שחש שלא יכלה להלם לאורחים הוא מציט ומלץ צמה שזה נותן והכוס נשפך מידו ואפילו הכוס ציד השמש שמא ישפכנו: **אשה מדיחה ידה צמים**. ציום הכפורים דלע״פ שאסור ברחיצה המירו להשה להדיח ידה אחת וליגע צפת: **שלא רצה להאכיל צידו אחת**. אפילו ידו אחת לא רצה להדיח כדי ליתן פת למינוק ציוה״כ ומונע מלהאכילו. **אלמא מאכיל צריך נטילה: הסם משום שיכתא**. רוח רעה שורה על ידים שלא נטלו שחרית אכל נטל ידיו שחרית ולא צריך נטילה ולא אמרינן דאסתם נותן

לא די לו **לא מספייה דלא גמיר**. לא די לו שאינו צקי צהלכות נטילה שהמאכיל אין צריך ליטול: **מרתני׳ שני אכסנאין**. אין לחוש שיאכל זה משל חצירו: **ג**ב׳ זה בא מן הצפון ו׳. אלמא דוקא בשאין מכירין זה את זה קאמר: **ולא אסרו**. להעלות בשר עם הגבינה על השולחן: **אלא בספיסה אחת**. ככרך אחד: **תפיסה אחת פ״ד**. הא כלל שלחן ו^[א] אוכל עליו נמי אסור: **מהו**. כיון דמקפידין שאין זה אוכל משל זה מותר או לא:
כל

אחד בשר וגבינה מפני שסתם אחין אין מקפידין זה על זה ואחין המקפידין זה על זה יהיו מקליין במקום אחר: שמא יבוא הדבר לידי תקלה לפי שכל אדם אין יודעין שמקפידין זה על זה והיו מקליין במקום אחר:

מסורת הש״ס

(א) ערובין סה״ג (ז) עיין מוס׳ יומא עט: ד״ה הא, (ג) יומא עז׳ (ד) [שם ע״ש], (ה) [ג״ל ידך רש״ל], (ו) [שבת ג״א], (ז) [לעיל קד׳], (ח) [שבת ג״א], (ט) [מוקפתא פ״ח ה״א], (י) פסחים לו. [מ״ק ד׳], (יא) תענית כט: מ״ק יד. ית״ל, (ב) רש״ל מ״ו, (ב) [יומא עז׳], (ג) [וע״ש מוס׳ יומא עז׳].

הגהות הב״ח

(א) גב׳ ואמר רב פפא בשלמא וכו׳ יודע בו שנטל: (ב) רש״י ד״ה לא יתן וכו׳ קאמר כדי שלא יטעו וכו׳ דחונקין וכו׳ שמא ישפכנו מדאגת כעס בעל הבית הס״ד: (ג) ד״ה תפיסה וכו׳ שמואל:

הגהות מהר״ב רנשבורג

[א] גב׳ דלמר לי קא ספית לבדלי ולא משית ואמאי וכו׳ כ״ל:

מוסף רש״י

מדיחה את ידה. לפי שרות רעה שורה על כללם העלוק צידים שלא נטלן שחרית וסס השד צינחא (ויחא עז׳). שלא רצה להאכיל בידו אחת. אפילו ידו אחת לא היה טעל להאכיל פת לבנו קטן ציום הכפורים (שם). ציגון בציגון הוא. ואפילו אכיל להו כי הדדי לנא חסור דלורימא, דדקן בישול אסרה מוכה (קשרי קד׳). שאין מכירין זה את זה. דלא אמר מד למשקל מחמתניה ומכל שבת ג״א). מי שאין לו אלא חלוק אחד. דלא סגינא דלא ככנס מפני הכניסה, ואפילו ככנס לפני המועד, מותר לכבסו במועד (ועניתי כס״ט).

רבינו גרשום (המשך)

ואסור ליגע בפת מי שלא נטל ידיו בשחרית אבל אדם שנטל ידיו שחרית אינו צריך ליטול ידיו בשביל שמאכיל אחר: נהי דקליפה לא בעי הדחה מי לא בעי כלומר אם יהו נוגעים זה בזה נהי דלא בעי קליפה דציגון וציגון הוא אבל הדחה מי לא בעי מקום נגען: לא אסור אלא בתפיסה אחת כלומר בהדי הדדי: בתפיסה אחת סלקא דעתך כלומר סבלא תפיסה על שלחן אחד מי שרי. אלא עיין תפיסה אחת שמכירין זה את זה. יאמרו כל הסריקין אסורין דאמרינן במס׳ פסחים מפני מה אמרו כל הסריקין אסור מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמצתן ואיבע״י להו מהו שייקבענה בדפוס שעושה סריקין בבית אחת כשהיו עושין בבית ביתוס. יאמרו כל הסריקים אסורין וסריקי בייתוס כ״י הכא נמי יאמרו כל האחים אסורין לאכול על שלחן זה על זה יהיו מותרין

^[1] נראה דל״ל לן אתו אדם פרוסה וכו׳ אא״כ יודע שנו צטל ידיו כלומר והא קא חזינן כ״ו. (ב) נראה דל״ל בתפיסה אחת אחי׳ שלא על שולחן אחד אסור